

Урок 8

**Написання слів, що ввійшли в
українську мову з інших мов
(слова іншомовного походження):
букви **и, і****

Перевірте виконання вправи 48 на сторінці 21.

1. У моїй роботі одна **неправильна** відповідь.
2. Я не брала участі у змаганнях.
3. Скуштуйте **смачну страву**.
4. Розв'яжу **будь-яку** задачу.
5. Слухаю **наступне** запитання.
6. Не забудьте **вимкнути** світло в кімнаті.
7. Час **організувати** молодь.
8. Треба **дбати** про імунітет.
9. Сестричку **оглянув** педіатр.

И

І

Після д, т, з, с, ц, ч, ш, ж, р
(Де Ти З'їСи Цю ЧаШу ЖиРу)

(це правило називається «правилом дев'ятки»)

1) у **загальних** назвах
перед приголосними,
крім **й**:

синус, чипси, динамо;

2) у **власних** назвах:

*Вашингтон, Алжир,
Чилі.*

1) у **загальних** назвах
перед голосними,
й, я, ю, є, ї

*ажіотаж, чабата,
Іглесіас;*

2) у **деяких власних**
назвах:

Грімм, Дізель, Овідій.

И

І

після інших приголосних

3) у **давно запозичених**
словах:

*вимпел, імбир, кипарис,
кизил, лиман, лимон, миля,
нирка, химера, скипидар;*

4) у **церковних** словах:

*єпископ, митра,
митрополит, християнство.*

3) у **власних і загальних**
назвах:

*архів, Берлін, кіно,
манікюр;*

4) у **кінці невідмінюваних**
слів:

*броколі, мюслі, таксі,
хіпі, хобі;*

5) після префіксів і в другій
основі складних слів:

дезінфекція, політінформація.

Запам'ятайте!

У префікса **архі-** можливий варіант **архи-** в назвах церковних звань, титулів і чинів:

*арх**И**мандрит і арх**І**мандрит,*

*арх**И**єрей і арх**І**єрей,*

*арх**И**стратиг і арх**І**стратиг тощо.*

Написання **и, і** в словах іншомовного походження

Виділіть слово іншомовного походження

Чи означає воно загальну назву?

Так

Ні

Чи стоїть сумнівна буква після «дев'ятки»?
(Д, Т, З, С, Ц, Ж, Ч, Ш, Р)

Так

Ні

Чи позначає наступна буква приголосний звук?

Так

Ні

Пиши **-и-**

Пиши **-і-**

Зверніть увагу!

Правопис слів іношомовного походження – одна з найпроблемніших тем; варто завжди звертатися зі словником, з'ясовувати значення незнайомих слів; запам'ятовувати їхнє написання.

Розподільний диктант

Випишіть слова у дві колонки:

I колонка – із пропущеною літерою **і**,

II колонка – із пропущеною літерою **и**.

Х..п.., бр..джі, еманс..пація, ауд..єнц..я, реч..татив,
л..мон, Росс..н.., інд..го, Капр.., ін..ц..атива, н..рка,
вал..дол.

Із перших букв виписаних слів складіть назви міст.

Правильні відповіді

І

Х..п.,
ауд..єнц..я,
Росс..н.,
Капр.,
ін..ц..атива,
вал..дол.
Харків

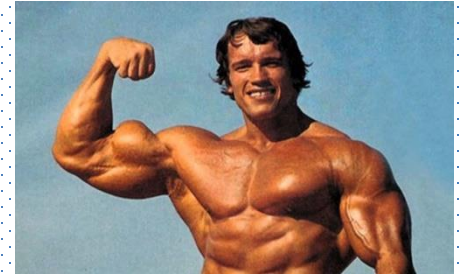
И

Бр..джі,
еманс..пація,
реч..татив,
л..мон,
інд..го,
н..рка.
Берлін

З'ясуйте значення незрозумілих слів. Складіть із двома з них речення.

Словникова робота

Бодибілдінг – вид спорту, метою якого є розвиток великого об'єму мускулатури, надання тілу атлетичної будови та краси.

Аудієнція – офіційний прийом у глави держави або в особи, що займає високий державний пост.

Диджей – людина, яка веде музичні програми на дискотеках, по радіо, телебаченню.

Марципан – кондитерський виріб із тіста з товченого мигдалю, горіхів із цукром.

Словникова робота

Россіні – італійський композитор,
автор декількох десятків опер.

Емансипація – звільнення від
будь-якої залежності, скасування
якихось обмежень, зрівняння у правах.

Речитатив – протяжне
проказування, що наближається
до декламації та співу.

Індиго – темно-синя фарба,
яка використовується
для фарбування тканин.

Запишіть слова в алфавітному порядку,
установивши пропущені літери.

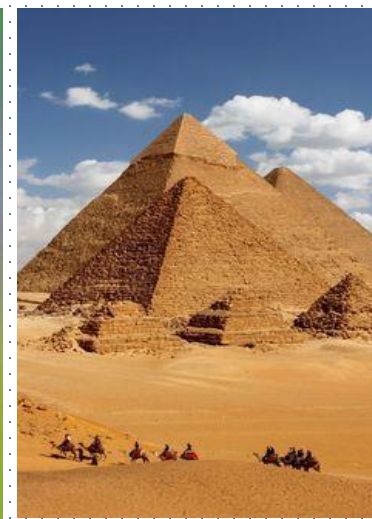
Аж..отаж, д..скета, б..знесмен, Д..дро, в..траж,
м..ф, ф..льтр, г..потеза, г..д, рад..ус, Мадр..д,
Кр..т, поз..ція, метод..ка, єп..скоп, м..рта,
хр..стіянство, Ч..лі, хоб.., ст..мул, з..гзаг,
Ваш..нгтон, ф..нанси, ш..фр.

Правильні відповіді

Ажіотаж, бізнесмен, Вашингтон, вітраж, гід,
гіпотеза, дискета, Дідро, єпископ, зигзаг,
Крит, Мадрид, методика, мирта, міф, позиція,
радіус, стимул, фільтр, фінанси, хобі,
християнство, Чилі, шифр.

«Німий» диктант

Запишіть те, що зображено на малюнках.
Поясніть правопис записаних слів.

Правильні відповіді

пірат

піаніно

риф

колібри

піраміда

Розгляньте ілюстрації та виконайте завдання

Запишіть у дві колонки корисні й шкідливі страви, упишіть пропущені літери.

ч..пси

капуч..но

т...рам..су

риба-гр..ль

брокол..

ч..зкейк

..мбир

мюсл..

гр..с..ні

ч..збургер

Правильні відповіді

Корисні страви

Шкідливі страви

чипси

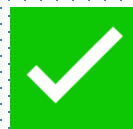
капучино

тирамісу

риба-гриль

броколі

чизкейк

імбир

мюслі

грисині

чизбургер

Прочитайте текст.

Визначте тему й головну думку. Дайте заголовок.

Ми навіть не помічаємо, яку велику кількість чипсів уживаємо. Часто таку їжу купуємо для вечірнього перегляду улюбленого серіалу або походу до кінотеатру.

Але їсти чипси – це те ж саме, що заповнювати організм сміттям. У такому продукті немає ні краплі корисного й натурального. У їхньому складі знаходиться підсилювач смаку, а також **канцерогени** й **холестерин**. Якщо не хочете заробити виразку шлунку, постарайтеся насолоджуватися шедеврами кінематографа без чипсів.

1. З'ясуйте значення виділених слів, поясніть орфограми.
2. Запишіть звукозапис підкреслених слів.
3. Доберіть антонім до слова *корисний*.

Правильні відповіді

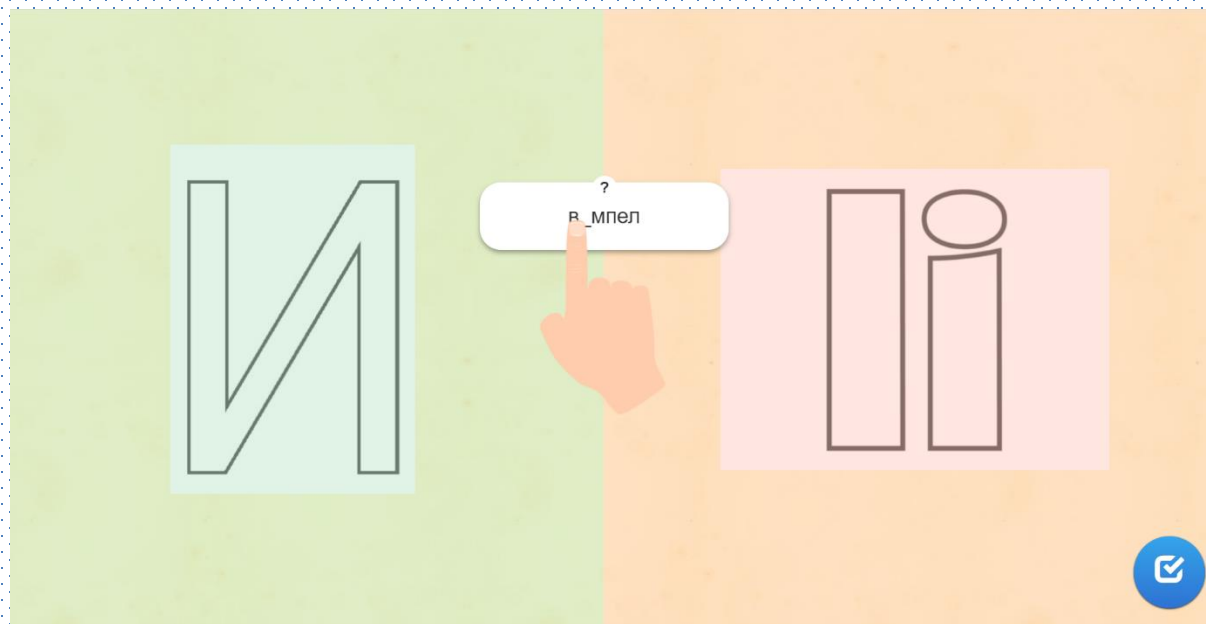
- З'ясуйте значення виділених слів, поясніть орфограми.
 - Канцерогени** – речовини, які за певних умов впливу на організм можуть спричинювати розвиток небезпечних хвороб.
 - Холестерин** – органічна жироподібна речовина, яка міститься в усіх органах і тканинах організму, а також у продуктах харчування й відіграє важливу роль у життєдіяльності організму. Підвищений вміст холестерину небезпечний для здоров'я.
- Запишіть звукозапис підкреслених слів.
[см'іт':ам]
[насолоджувати^ес'а]
- Доберіть антонім до слова *корисний*.
Шкідливий.

Завдання «Правопис **и** та **і** в словах іншомовного походження»

Оберіть літеру, що має бути на місці пропуску, та розподіліть слова у дві групи: з буквою **и** та з буквою **і**.

<https://cutt.ly/uXrLL8S>

Лексична хвилинка

До поданих питомих слів доберіть іншомовні відповідники.

- Стільник* –;
- книгозбірня* –;
- часопис* –;
- світлина* –;
- білило* –;
- чинник* –;
- усемережжя* –;
- спинач* –;
- летовище* –;
- супровід* –

Правильні відповіді

Стільник – мобільний;
книгозбірня – бібліотека;
часопис – журнал;
світлина – фотографія;
білило – коректор;
чинник – фактор;
усемережжся – інтернет;
спинач – степлер;
летовище – аеродром;
супровід – аккомпанемент.

Яким словам – запозиченим чи власне українським – слід надавати перевагу в мовленні?

Зверніть увагу!

а**у**диторія

ла**у**реат

па**у**за

а**у**дієнція

фа**у**на

а**в**диторія

ла**в**реат

па**в**за

а**в**дієнція

фа**в**на

Завдання «Правопис **и** та **і** в словах іншомовного походження»

Оберіть літеру, що має бути на місці пропуску, та розподіліть слова у дві групи: з буквою **и** та з буквою **і**.

<https://learningapps.org/5565813>

An illustration on a yellow background. At the top center is a white notepad with the text 'Мандр...д' written on it. Below the notepad, there are two large letters: a green 'и' on the left and a red 'і' on the right. A green arrow points down from the notepad to the 'и', and another green arrow points down from the notepad to the 'і'.

слова іншомовного походження, в яких потрібно писати **и**

слова іншомовного походження, в яких потрібно писати **і**